

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK IN HET KADER VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE

Spelenderwijs

Plaats : Staphorst
LRKP nummer : 188645640
Onderzoeksnummer : 290177
Datum onderzoek : 5 september 2016
Datum vaststelling : 2 november 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	CONCLUSIE	12
	REACTIE VAN DE HOUDER	13
	BIJLAGE 1 OORDELEN	14

1 INLEIDING

Op 5 september 2016 heeft de inspectie peuterspeelzaal Spelenderwijs te Staphorst onderzocht. Het onderzoek is uitgevoerd vanwege het toezicht van de Inspectie van het Onderwijs op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (vve). Peuterspeelzaal Spelenderwijs is opgenomen in een steekproef waarbij we gegevens verzamelen over de kwaliteit van de voorschoolse educatie ten behoeve van de jaarlijkse rapportage "De staat van het onderwijs".

Tijdens het onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie beoordeeld met een set indicatoren, waarmee zij overeenkomstig de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de vve-locaties op belangrijke onderdelen vve van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben betrekking op:

- De voorwaarden voor vve
- De ouders
- De kwaliteit van de educatie
 - Het vve-programma, zoals dat wordt aangeboden
 - Het pedagogisch klimaat
 - Het educatief handelen
- De ontwikkeling, zorg en begeleiding
- De kwaliteitszorg
- De doorgaande lijn tussen de voor- en vroegschool
- De resultaten van vve

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit een vve-locatiebezoek, waarbij:

- Documenten over planning, begeleiding en zorg zijn bestudeerd;
- enkele groepsobservaties zijn uitgevoerd. Deze vve-bezoeken vonden plaats in de F-groep;
- gesprekken met de locatieleiding, ouders, pedagogisch medewerkers en de intern begeleider/zorgcoördinator en een vertegenwoordiging van de houder zijn gevoerd.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader vve 2010 en de werkinstructie toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie, maart 2014. Dit document is te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie. In hoofdstuk 4 wordt de houder van de kinderopvanglocatie uitgenodigd om kort te reflecteren op de bevindingen van de inspectie en zo mogelijk aan te geven welke kwaliteitsontwikkelingen hieraan verbonden worden. Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

2 BEVINDINGEN

Uit het overzicht in bijlage 1 valt op te maken dat de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie op de meeste aspecten op orde is. Daarnaast zijn de meeste verbeterpunten geconstateerd op het aspect: Kwaliteit van de uitvoering.

Totaalbeeld

Peuterspeelzaal Spelenderwijs beschikt sinds enkele jaren over twee goed geoutilleerde lokalen in het schoolgebouw van basisschool Willem de Zwijger in Staphorst. Spelenderwijs biedt onderwijs aan kinderen van 2,5 tot 4 jaar. Enkele peuters komen ook in aanmerking voor extra VVE. Die peuters gaan naar de F-groep, waar ze in drie dagdelen de gestelde tijd voorschoolse educatie ontvangen.

De meest recente rapportage van de GGD is van maart 2015. Daarin zijn alle inspectie-items beoordeeld. Uit het GGD-rapport blijkt dat er indertijd twee ontwikkelpunten waren, namelijk de scholing van de beroepskrachten voor vve en het jaarlijks opstellen van een opleidingsplan.

De pedagogisch medewerkers en de directie van de basisschool krijgen de afgelopen jaren steeds meer ruimte van het bestuur om het peuteronderwijs, met behoud van de eigen waarden en normen, in te richten volgens de kaders die de overheid daarvoor stelt. Dat is zichtbaar in de ontwikkeling die peuterspeelzaal Spelenderwijs de afgelopen jaren heeft doorgemaakt.

Sinds het laatste inspectiebezoek (juni 2012) heeft peuterspeelzaal Spelenderwijs de toen aangetroffen kwaliteit weten vast te houden en op sommigen punten weten uit te bouwen. Dat geldt met name voor het aspect Conditie, Kwaliteitszorg en de Doorgaande lijn. Het werken met een doelgerichte planning, het differentiëren en afstemmen en het volgen van de brede ontwikkeling van de peuters zijn voorbeelden van verbeterpunten. Er zijn geen indicatoren als voorbeeld voor anderen gewaardeerd.

De ouders die we spraken zijn zeer tevreden over de voorschool. Ze ervaren de peuterspeelzaal als laagdrempelig, met oog voor de behoeften van het individuele kind. Verder worden de ouders voldoende geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kinderen.

Toelichting

Conditie

Peuterspeelzaal Spelenderwijs beschikt over een recent GGD-rapport. De basisvoorwaarden voor kwaliteit van voorschoolse educatie zijn daarin ook beoordeeld.

Er zitten maximaal 16 kinderen in een groep met twee pedagogisch medewerkers, zodat het vier-ogen-principe gerealiseerd wordt (A2, A3). De doelgroepkinderen bezoeken de peuterspeelzaal drie dagdelen van 3 uur en 20 minuten, zodat het minimum aantal uren van 10 uur gehaald wordt (A4.1). Daarmee zijn bovengenoemde indicatoren allen verbeterd ten opzichte van het laatste bezoek.

De pedagogisch medewerkers van peuterspeelzaal Spelenderwijs zijn voldoende gekwalificeerd (A5.2). De pedagogisch medewerkers die voor de F-groep staan zijn voor hun Nederlands taalniveau gekwalificeerd. De overige twee pedagogisch medewerkers volgen momenteel de cursus. Alle pedagogisch medewerkers zijn geschoold voor het vve-programma (A5.4) en sinds november 2015 is er een pedagogisch beleidsplan vastgesteld, waarin eveneens een actueel vve-opleidingsplan beschreven is (A5.5). Ook dat is een verbetering sinds het laatste bezoek.

Ouders

Op verzoek van de inspectie heeft de voorschool enkele ouders uitgenodigd waar een gesprek mee gevoerd is. De ouders zijn positief over de laagdrempelige contacten en de sfeer op de locatie en voelen zich betrokken bij de peuterspeelzaal. Ook wordt de aandacht en de betrokkenheid van het personeel gewaardeerd. Peuterspeelzaal Spelenderwijs onderkent het belang van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie en slaagt er steeds meer in om de ouders te betrekken bij vve. Voorbeelden daarvan zijn de 'Verteltas' en 'BoekenBas', maar ook de bezoeken, de voorlichting door de logopedist en de betrokkenheid van ouders bij buitenschoolse activiteiten. In de waardering is te zien dat het aspect 'ouders' om die redenen verbeterd is ten opzichte van het laatste bezoek.

Vanuit de leiding is echter nog nauwelijks beleid gemaakt ten aanzien van het doelgericht ouderbeleid. Er is geen ouderbeleid vastgelegd gericht op het ondersteunen van de ouders zelf, om zo hun kind in hun ontwikkeling te stimuleren. Concrete doelen daarvoor ontbreken, vandaar dat indicator B1 een ontwikkelpunt blijft.

De ouders worden adequaat geïnformeerd voorafgaand aan en tijdens de periode dat hun kind op de voorschool zit (B2) en de instelling heeft de intake op orde (B3).

Het stimuleren van ontwikkelingsgerichte activiteiten thuis is van voldoende niveau (B4). Er lijkt nu sprake te zijn van een gerichte aanpak, ook vanuit de gemeente, maar op dit onderdeel is nog wel winst te halen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de themabrief. Die wordt maandelijks uitgegeven, maar is vrij summier van opzet en wordt nog te weinig met ouders geëvalueerd. Er zijn diverse informatiebijeenkomsten waarin onder andere adviezen worden gegeven of waarin opvoedkundige informatie wordt gedeeld.

Er is in de peuterspeelzaal dagelijks een inloop. Daar is groei mogelijk door de kinderen en hun ouders tijdens die inloop betekenisvolle speel- en leeractiviteiten te laten uitvoeren (B5).

Ouders worden geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind (B6). De ouders waarderen de laagdrempeligheid van de voorschool. Het personeel is altijd bereid om tussendoor informatie uit te wisselen over hun kinderen.

Kwaliteit van de uitvoering van vve

Tijdens het vorige bezoek was voor peuterspeelzaal Spelenderwijs de kwaliteit van de uitvoering op de meeste punten voldoende. Tijdens dit bezoek zien we dat terug, maar zijn wel kritisch ten opzichte van de doelgerichte plannings, de differentiatie en het volgen van de ontwikkeling van de peuters.

In het kort geldt dat er wordt gewerkt met een beredeneerd aanbod dat wordt uitgevoerd met een vve-programma. De jaarplanning van de thema's worden gezamenlijk opgesteld, waarbij slechts de helft van de thema's van het programma worden gebruikt. De andere helft zijn eigen thema's. Eén van de vier leidsters bereidt een thema voor en de andere leidsters voeren dat opgezette plan uit in hun eigen groepen. Ondanks de voldoende beoordeling voor de samenwerking heeft die werkwijze enkele nadelen. Ten eerste laat je de opbouw van de methode (met doelen en opklimming in moeilijkheidsgraad) gedeeltelijk los en sluiten de eigen thema's onvoldoende aan op de voortgang in ontwikkeling bij de peuters. Er ontstaan dan hiaten en/of overlap in de leerlijn. Ten tweede wordt de denkkraft van het team op deze wijze onvoldoende benut, omdat steeds één pedagogisch medewerker verantwoordelijk is voor de opzet van het thema. De kans dat alle doelen van taal, ordenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling binnen een thema aan de orde komen is groter als meerdere personen betrokken zijn en input kunnen leveren tijdens de voorbereiding. Ten derde wordt collegiale consultatie en het geven van directe feedback niet ten volle benut. Tijdens de bespreking herkent het team voor een deel de gemaakte opmerkingen.

Het werken met een doelgerichte planning is een ontwikkelpunt (C1.2). Er valt veel winst te behalen door een denk- en werkwijze in te voeren waarin duidelijk is welke doelen worden nagestreefd. Wat wil je bereiken met vve? Als dat helder is, en daar geeft het programma een goede leidraad, dan moet daar vervolgens de meest effectieve activiteit bij gezocht worden. Nu is dat veelal andersom. De nadruk ligt op het uitvoeren van activiteiten. Daarmee worden wel doelen bereikt, maar het is onvoldoende duidelijk welke doelen en in welke (leer)lijn ze staan. Het team herkent zich in deze analyse en wil dit punt oppakken bij de scholing van het observatie-instrument.

Tijdens de observaties is zichtbaar dat de pedagogisch medewerkers respectvol handelen naar kinderen. Zij bieden structuur en ondersteuning aan de kinderen. Er is sprake van een positief pedagogisch klimaat waarin duidelijke en herkenbare regels en routines zijn.

De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, maar kan meer uitdaging bieden door meer taaluitlokkend te zijn. Verder is opgemerkt dat de voorschool winst kan boeken door het gebruik van (echte) materialen. De pedagogisch medewerkers hebben duidelijke afspraken over de rolverdeling in de groep en de taalontwikkeling van de peuters krijgt aandacht tijdens het spelen en leren. Het afstemmen op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen is, zoals eerder gezegd, een ontwikkelpunt. We zagen nauwelijks variatie in (speel- of leer)activiteiten voor kleine groepen, voor individuele leerlingen of voor andersoortige subgroepen (bijv. de pientere leerlingen en tutoractiviteiten). Men kent, mede door het ontbreken van een adequaat volgsysteem, de ontwikkelingsbehoefte van de leerlingen onvoldoende. Daarmee ontbreekt gedeeltelijk de kennis om het kind verder te helpen naar de zone van naaste ontwikkeling.

Ontwikkeling, begeleiding en zorg

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters met toetsen. De brede ontwikkeling van alle peuters wordt nog niet gevolgd. Met de beschikbare gegevens signaleert het team tijdig wanneer een kind stagneert in de zijn/haar ontwikkeling of anderszins hierin opvalt. Peuters die extra hulp nodig hebben worden planmatig begeleid en de aangeboden zorg wordt geëvalueerd (oranje dossier). De evaluaties leiden tot zichtbare conclusies voor vervolgstappen.

De specifieke aandacht voor taalontwikkeling is op orde. De zorg en begeleiding is afgestemd op het taalniveau van de kinderen (D1.4).

De externe zorg is goed gewaarborgd door de laagdrempelige contacten met logopedie en het zorgadviesteam.

Kwaliteitszorg

Tijdens het vorige bezoek waren er vooral verbeterpunten in de kwaliteitszorg. Dat is nu niet meer het geval. De peuterspeelzaal heeft de kwaliteitszorg flink verbeterd. Dat komt vooral door het aansluiten bij het landelijk vve-kader en het pas vastgestelde pedagogische beleidsplan. Daarin staan ook de verbeteractiviteiten genoemd, die nu aantoonbaar en planmatig worden uitgevoerd. Daarmee is de borging van de kwaliteit gegarandeerd. Om die redenen zijn indicator E2, E4 en E5 nu als voldoende gewaardeerd. De resultaten van vve worden op gemeenteniveau wel geëvalueerd, maar nog niet op locatie- en groepsniveau. Om die reden is dat nog een ontwikkelpunt (*E3*). Wederom, ook aan deze indicator hoopt de peuterspeelzaal te kunnen voldoen na de aanschaf van een gestructureerd observatie-instrument.

Doorgaande lijn

De coördinatie van de doorgaande lijn is belegd bij de vve-coördinator. Zij is verantwoordelijk voor het leggen en onderhouden van contacten en onderneemt gerichte activiteiten om de doorgaande lijn zo soepel mogelijk te laten verlopen. Voor alle vve-kinderen en zorgleerlingen die naar de basisschool gaan, vindt een warme overdracht plaats. De procedure is vastgelegd en wordt regelmatig geëvalueerd (*F3*).

De leerkrachten en pedagogisch medewerkers hebben nog geen overleg over inhoudelijke onderwerpen van het aanbod (*F4*). Dat geldt wel voor het pedagogisch klimaat en educatief handelen (*F5*). Dat komt omdat de voorschool en de vijf vroegscholen bestuurlijk op dezelfde wijze worden aangestuurd. De inhoudelijke doorgaande lijn van het ouderbeleid is verbeterd en om die reden geen verbeterpunt meer (*F6*). In het afstemmen van de zorgstructuur tussen de interne begeleiders van de voor- en vroegschool is nog winst te halen en om die reden een ontwikkelpunt (*F7*).

Opbrengsten

De gemeente Staphorst vraagt jaarlijks de resultaten op. Over de uitkomst daarvan verschijnen geen gegevens.

3 CONCLUSIE

De Inspectie van het Onderwijs constateert dat de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuterspeelzaal Spelenderwijs grotendeels op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de vve-locatie slechts enkele tekortkomingen kent.

REACTIE VAN DE HOUDER

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op peuterspeelzaal Spelenderwijs. Daarnaast heeft de inspectie peuterspeelzaal Spelenderwijs gevraagd te reflecteren op de uitkomsten van het onderzoek en zo mogelijk aan te geven welke kwaliteitsontwikkelingen hieraan verbonden worden.

Hieronder geeft de houder haar reactie:

Inhoudelijk kunnen we ons vinden in de beoordeling van de inspectie. We vonden het een opbouwend inspectiebezoek en zullen de adviezen ter harte nemen.

BIJLAGE 1 OORDELEN

In de onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig. Deze kwalificatie geeft aan dat er écht iets verbeterd dient te worden.
2. Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn wenselijk. Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. Voldoende.
4. Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen. Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat andere voor- en/of vroegscholen hiervan kunnen leren.

Conditie		1	2	3	4
A0.1	Er is een recent GGD-rapport beschikbaar			•	
A2	De groepsgrootte voldoet aan de maximaleisen (voorschool)			•	
A3	Beroepskracht - kind ratio ("dubbele bezetting")			•	
<i>Voldoende vve-tijd</i>					
A4.1	De peuters volgen gedurende voldoende tijd (per week) een vve-programma op de voorschool			•	
<i>Kwaliteit pedagogisch medewerkers</i>					
A5.2	Alle beroepskrachten zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding)			•	
A5.3	Alle beroepskrachten spreken voldoende Nederlands			•	
A5.4	Alle beroepskrachten zijn toereikend vve-geschoold			•	
A5.5	Er is een jaarlijks vve-opleidingsplan			•	

Ouders		1	2	3	4
B1	Gericht vve-ouderbeleid		•		
B2	Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd			•	
B3	Intake			•	
B4	Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen			•	
B5	Participatie in vve-activiteiten in de voorschool/vroegschool			•	
B6	Informeren over de ontwikkeling van hun kind			•	

Kwaliteit van de uitvoering van vve		1	2	3	4
<i>Kwaliteit van de educatie: het aangeboden programma</i>					
C1.1	Een integraal vve-programma			•	
C1.2	Werken met een doelgerichte planning		•		
C1.3	Het activiteiten aanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend en geconcretiseerd			•	
C1.4	Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd		•		
<i>Kwaliteit van de educatie: het pedagogisch klimaat</i>					
C2.1	Het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers/leerkrachten is respectvol			•	
C2.2	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten structureren en hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen			•	
C2.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen			•	
C2.4	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de zelfstandigheid van de kinderen en tonen respect voor de autonomie van het kind			•	
C2.5	De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taal-uitlokkend			•	
<i>Kwaliteit van de educatie: het educatief handelen</i>					
C3.1	Het educatief handelen van beide pedagogisch medewerkers/leerkrachten is goed op elkaar afgestemd			•	
C3.2	Er worden structureel effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd			•	
C3.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de interactie met en tussen kinderen			•	
C3.4	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken		•		
C3.5	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen		•		
C3.6	Het gedrag van de pedagogisch medewerkers/leerkrachten met de kinderen is responsief			•	
C3.7	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen		•		
Ontwikkeling, begeleiding en zorg		1	2	3	4
<i>Ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep</i>					

Ontwikkeling, begeleiding en zorg		1	2	3	4
D1.1	Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen		•		
D1.2	De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind			•	
D1.3	De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg			•	
D1.4	Specifieke aandacht voor de taalontwikkeling bij begeleiding en zorg			•	
<i>Ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen</i>					
D2.1	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voor- resp. vroegschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg			•	
D2.2	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten zorgen dat kinderen aangemeld worden voor externe zorg wanneer de voor- resp. vroegschool de gewenste zorg niet kan leveren			•	
D2.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden			•	

Kwaliteitszorg binnen de voor- en de vroegschool		1	2	3	4
E1	Er is vve-coördinatie op de voor- resp. vroegschool			•	
E2	De voor- resp. vroegschool evalueert de kwaliteit van vve regelmatig			•	
E3	De voor- resp. vroegschool evalueren de resultaten van vve		•		
E4	De voor- resp. vroegschool werkt planmatig aan vve-verbetermaatregelen			•	
E5	De voor- resp. vroegschool borgt de kwaliteit van haar vve-educatie			•	
E6	In de kwaliteitszorg van de vroegschool wordt ook specifiek naar vve gekeken			•	

Doorgaande lijn		1	2	3	4
F1	Er is vve-coördinatie tussen de voor- en vroegschool			•	
F2	Er is concreet beleid om zoveel mogelijk kinderen te laten doorstromen naar een vroegschool			•	
F3	De voor- en vroegschool zorgen voor een warme overdracht			•	
F4	Het aanbod van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		•		
F5	Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd			•	
F6	De manier om met de ouders om te gaan op de voor- en de vroegschool is op elkaar afgestemd			•	

Doorgaande lijn		1	2	3	4
F7	De interne begeleiding en zorg zijn op de voor- en vroegschool op elkaar afgestemd		•		

Opbrengsten van vve		1	2	3	4
G1	De resultaten worden gemeten conform de gemeentelijke afspraken			•	